

VISITASPREKEN SKIPTVET SOKN

”Nåde til handling”

Vonheim // 8.november 2020 // 23. søndag i treenighetstiden

Jes 1,16-19 // 2Tess 1,10b-12 // Mark 10,28-31

Bevisstheten om vår egen død skiller oss mennesker fra alle andre skapninger. Kapasiteten til å gjøre det onde mot hverandre og mot Guds skaperverk er en skremmende realitet i oss og rundt oss. Hva skal vi gjøre for å overvinne ondskap og død? Det eksistensielle ropet som former seg i dette spørsmålet har lydd gjennom historien og svarene er mangfoldig.

Dialogen mellom Jesus og Peter som vi hørte lest, skjer i sammenheng med at en rik mann har kommet til Jesus og disiplene mens de er på vandring opp mot Jerusalem. Han kneler ned og spør Jesus hva han skal gjøre for å arve evig liv, hans variant av spørsmålet om hvordan han skal overvinne ondskap og død. Da Jesus spurte ham, forsikret mannen at han hadde gjort sitt for å overvinne ondskap fordi han hadde fulgt budenes påbud om godhet mot andre mennesker. Han hadde gjort det profeten Jesaja sammenfatter er Guds forventning til menneskene: Søkt å gjøre det som er rett, hjulpet den undertrykte og forsvart farløse og enker. Da Jesus bad ham om å selge alt han eide og gi det til de fattige, ble han nedslått og bedrøvet og forlot Jesus og disiplene.

Det er da Jesus sier de velkjente ordene om at det er lettere for en kamel å gå gjennom et nåløye enn for en rik å komme inn i Guds rike.

Men vi da – sier Peter ved begynnelsen av dialogen vi hørte lest - vi har jo gjort det du ba den rike mannen om å gjøre. Vi har forlatt alt vi eide og våre familier og fulgt deg? Og Jesus forsikrer Peter og disiplene om at de som har forlatt mye skal bli rikelig belønnet i Guds rike, det de har avstått fra vil de få igjen hundre ganger selv om livet vil innebære motgang og til og med forfølgelser.

Det er en rik tradisjon i hele kirkens historie som har hørt Jesu ord som en oppfordring til sølibat, fattigdomsløfte og barmhjertighet og til å slutte seg til et nytt og annerledes fellesskap i klostre og tette fellesskap, slik de to største kirkefamilier - de romersk-katolske og ortodokse - har gjort siden 300-tallet. Her i Skiptvet er det fire personer som har valgt en slik livsform, rett nok ikke i en kristen tradisjon, men i en buddhistisk tradisjon. I vår egen kirke valgte diakonissene langt på vei denne livsveien ved å gi avkall på ekteskap og rikdom og utførte sin tjeneste for mennesker i sykepleie på sykehus over hele landet, samtidig som de fikk en ny familie i diakonissefellesskapet.

Men det store flertallet av Jesu etterfølgere ned gjennom historien har ikke valgt å forstå Jesu ord slik. Folk så at selv den mest radikale avståelse ikke har makt til å overvinne døden og heller ikke menneskets ondskap. Den fantes også i de tette fellesskapene om det var i klostre eller andre kristne fellesskap.

Er det bare behagelighet og avhengighet av denne verdens goder som har gjort at de fleste av oss ikke følger oppfordringen om å selge alt vi eier og gi det til de fattige?

Så enkelt er det nok ikke. Nøkkelen til å forstå Jesu ord ligger litt forut for vårt tekstutsnitt. Disiplene reagerer på Jesu utsagn og spør: Hvem kan da bli frelst – ingen kamel kan jo komme gjennom et nåløy? Da svarer Jesus: «For mennesker er dette umulig, men ikke for Gud. For Gud er alt mulig».

Det er Gud som gir mennesker kraft til å gjøre det gode, slik vi hørte Paulus skrive til menigheten i Tessaloniki. Fremfor alt er det bare Gud som kan dra menneskene fra død til liv og gi mennesket en fremtid i Guds nærhet, der livet seirer og kjærligheten utfoldes i evighet.

Men hva var så galt med mannens rikdom? Er ikke velstand og rikdom et uttrykk for Guds særlige velsignelse? Slik hadde mange på Jesu tid forstått skriftene og vi gjenkjenner dette både i vår egen dagligtale og i enkelte kirkelige tradisjoner og miljøer. Velstand her i livet er de gode gaver mennesket får av Gud når de overgir sine liv til Gud, som det ofte heter.

For oss som lever i et land på toppen av verdenssamfunnets kransekake med de beste velferdsordninger, den høyeste inntekten og det mest stødige demokratiet, er det nærliggende å tenke at Gud har sett særlig nådig til oss og belønnet oss for vår kristne kulturarv og de mange dedikerte kristne.

Men er det slik at det med noen rimelighet kan sies at vi har gjort så mye godt at vi derfor er så rikelig belønnet av Gud? Tør vi å bli konfrontert med Jesu lys på vår kultur, vår historie og vår velstands forankring slik Jesus gjør med den rike mannen? Historien forteller oss at slett ikke alle har levd i velstand i det vi liker å kalle det kristne Norge. Det er ikke mer enn 100 år siden barnarbeid var utbredt i Norge slik håndavtrykket til en barnarbeid på teglverket sees i en takstein produsert der, og som jeg fikk under besøket på Berg gård.

Vi kan være stolte av hvordan det norske samfunnet har utviklet seg og hvor gode vi er til å håndtere kriser til hele fellesskapets beste. Folkelige bevegelser og kloke politiske ledere har formet et godt samfunn for de aller fleste av oss. Men det kom ikke av seg selv.

Vår generasjon må tørre å rette søkelyset på hva vår oljebaserte velstand – for det er det den er – har kostet andre mennesker. Vi vet nå at vår store rikdom har bidratt direkte og indirekte til dramatiske klimaendringer som har ødelagt og vil ødelegge fremtiden for millioner av mennesker, vi vet at vi er en del av en kultur som har utnyttet og fortsetter å utnytte naturens ressurser på det groveste, og vi vet vi er med på å forurense havet på en måte som truer mye av livet der.

Det var ikke dette Gud mente når han kaller til godhetens handlinger. Vi er nødt til å ta inn over oss at det ikke bare er døden vi ikke kan overvinne med våre gode handlinger. Vi kan heller ikke løfte oss ut av Norges innvevdhet i strukturer som fører med seg ødeleggelse av andres liv, ved personlig å gi avkall på goder. Tør vi å gjøre

opp vår sak med Gud og mennesker slik Jesaja oppfordrer oss til, eller går vi bedrøvet, fortvilet eller sint bort fra Guds godhets lys?

Hva skal vi da gjøre? Den kristne kirkes svar til oss og alle mennesker er invitasjonen til å la Gud lede oss fra død og ondskap til liv og godhet, la Gud vaske oss slik at selv om syndene våre er røde som purpur skal vi bli hvite som snø. Gud har invitert oss til å være med Jesus opp til Jerusalem og bli en del av hans kamp og seier over død og ondskap. I den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus blir vi en del av Guds rike og kan leve i Guds nærhet. Det er ikke jeg, men Gud i Jesus Kristus som gjør alt for meg og oss - alt er gjort ferdig for oss alle sammen. I Jesus Kristus kan vi arve evig liv.

Vi erfarte det først i dåpens bad da noen bar oss frem til Gud og vi ble født inn i Guds rike, vi erfarer det hver gang vi møter Gud i nattverdets festmåltid der vi igjen blir forenet med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og får del i hans gaver.

Det som ikke er mulig for oss, er mulig for Gud. Og Gud gjør det! Ror oss og med oss i Jesus Kristus. Det er det utrolige, men ufattelig gledelige budskapet kirken er sendt til verden for å fortelle og invitere mennesker til.

Da er det vel greit å fortsette å nyte vår velstand og vår velferd og la de som rammes av klimaendringer og naturkatastrofer klare seg selv?

Langt derifra, sier Paulus i brevet til Romerne. I lesningen fra brevet til tessalonikerne kan vi ane den samme avgrensingen. Guds handling med oss gir oss kall og frihet til å la oss bli fylt av all vilje til å gjøre det gode mot vår medmennesker, og til en tro som med kraft viser seg i gjerningene som Jesaja viste oss er Guds gjerninger.

Vi frelses ikke av Gud til et liv i vår egen selvtilstrekkelighet.

Vi frelses ikke ut av kallet til å gjøre det gode i vår verden.

Vi frelses inn i Guds rike og et universelt fellesskap av mennesker som bærer hverandres byrder.

Vi frelses til å være særlig oppmerksomme når mennesker lider og blir oversett fordi våre handlinger og holdninger er selvsenterte og selvforherligende.

Vi frelses inn i nestekjærlighetens handlingsfellesskap for godhetens og rettferdighetens handlinger for og med hele Guds menneskehet.

Vi er døpt i dette fellesskapet med oppdrag å gi sårbare, redde og sørgende mennesker glimt av himmel på jord.

Vi er døpt til å hjelpe mennesker til å se at Guds rikes livskraft er blant oss.

Vi er døpt til å la oss gjennomlyse av Guds i tillitt til at Jesu seier også gjelder oss.

I tillitt til Gud kan vi hvile i et levende håp om at en dag skal også vi erfare seieren over ondskap og død, og arve Guds rike.